

Павло Богуцький

доктор юридичних наук, доцент, заслужений юрист України,
завідувач наукової лабораторії військового
та міжнародного гуманітарного права
Державної наукової установи
“Інститут інформації, безпеки і права
Національної академії правових наук України”
(Київ, Україна)
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3537-6991>
boguckijpavlo@gmail.com

УДК 340.1:342.9:351.86

ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ У СФЕРІ ОБОРОНИ УКРАЇНИ: ТЕЛЕОЛОГІЯ ВОЄННОЇ БЕЗПЕКИ

Анотація. Проблема публічного адміністрування у сфері оборони, напями її вирішення в сучасній юриспруденції мають багатоаспектний характер. Соціальна та правова складові публічного адміністрування визначають зміст діяльності щодо управління соціальними процесами на підставі права та відповідно до встановлених правом правил і процедур.

Публічне адміністрування в умовах інформаційного суспільства, окрім традиційних ознак державного управління, адміністративної юрисдикційної діяльності та надання адміністративних послуг через необхідні зворотні соціальні зв'язки урядування з усіма соціальними акторами, набуває публічних ознак, що стають визначальними для відповідних функцій держави, зокрема стосовно реалізації функції оборони, призначенням якої є забезпечення воєнної безпеки.

Метою статті є встановлення залежності публічного адміністрування у сфері оборони від воєнної безпеки, розкриття у змісті публічного адміністрування особливостей державного управління у сфері оборони та військового управління щодо формування, дії складного системного процесу їх впливу на забезпечення обороноздатності держави, воєнної безпеки.

Демократичний розвиток суспільства, заснований на повазі до права, на визнанні та упровадженні верховенства права як визначального принципу усіх соціальних комунікацій, на формуванні та функціонуванні держави як правової держави, передбачає надійне та системне вирішення завдань, що безпосередньо стосуються забезпечення національної безпеки і оборони.

Національна безпека і оборона в демократичному суспільстві мають неодмінну соціальну цінність, що підлягає захисту правом і потребує відповідного публічного управління, яким є засноване на праві публічне адміністрування.

Важливо, що публічне адміністрування у сфері національної безпеки та публічне адміністрування у сфері оборони мають як спільні, так і відмінні ознаки. Вирішення цього питання залежить не стільки від теоретико-правових підходів стосовно розуміння національної безпеки і оборони як певних соціально-правових феноменів, скільки від формування і реалізації відповідної політики.

Державна політика забезпечення національної безпеки невіддільна від оборонної (воєнної) політики. Існуюча відмінність полягає у конкретизації предметної сфери діяльності, у суб'єктній (інституційній) складовій, у визначенні мети, якою для сфери оборони є воєнна безпека.

Военна безпека залишається провідним напрямом національної безпеки, а тому публічне адміністрування у сфері оборони, де метою будь-якої соціальної діяльності є досягнення воєнної безпеки, відповідає повною мірою потребам забезпечення національної безпеки.

Інший, важливий контекст цієї проблеми виявляється у розумінні змісту оборонної та воєнної політик сучасної держави. Формальний зміст державної політики у сфері оборони та воєнної політики змушує орієнтувати на визначення спільних ознак, які можуть впливати на процес державного управління у сфері оборони зокрема та на процес публічного адміністрування загалом.

Ключові слова: публічне адміністрування; державне управління; військове управління; національна безпека; воєнна безпека; обороноздатність.

Категорія публічного адміністрування в українській юриспруденції набула найбільш широкого застосування у галузевих теоретико-прикладних дослідженнях адміністративно-правової науки. Відзначимо неоднакове ставлення науковців до розкриття змісту публічного адміністрування. В одних випадках публічне адміністрування в адміністративно-правовій доктрині розглядається спорідненим за змістом з державним адмініструванням¹, в інших – як складова публічного управління².

Водночас загальнотеоретичний контекст публічного адміністрування не має широких розробок. Причина такого стану є цілком зрозумілою, адже публічне адміністрування як правова категорія застосовується в нормативно-правовому регулюванні управлінських відносин, у виконанні правових приписів суб'єктами, що належать до системи виконавчої влади та мають визначені законом повноваження здійснювати управління соціальними процесами, а відтак впливати на поведінку інших учасників правовідносин, формувати державну політику у тій чи іншій сфері та реалізовувати її у відповідних соціальних комунікаціях. Тому цілком обґрунтованим є віднесення проблем публічного адміністрування для їхнього теоретико-прикладного вирішення юриспруденцією до сфери науки адміністративного права.

Проте пріоритетність адміністративно-правової природи публічного адміністрування лише підтверджує більш широке значення цього правового феномену. У наукових дослідженнях необхідно уникати об'єктивно існуючих ризиків звуження змісту публічного адміністрування. Управлінська діяльність має різновекторний характер і стосується багатьох сфер суспільної діяльності, правового регулювання, правореалізації, де існують різні правові режими. Спільним у такому випадку необхідно розглядати власне публічно-правовий характер публічного адміністрування, що охоплює не лише державне управління, а й участь у цьому процесі інших соціальних акторів, якими є громадські об'єднання, корпоративні учасники суспільних відносин, насамкінець медіа та окремі громадяни.

¹ М Булкат, 'Поняття державного адміністрування: теоретико-правовий аспект' [2022] 8 Право України 157–169.

² Є Жукова, 'Публічне адміністрування та державне управління: особливості співвідношення' [2022] 2 Аналітично-порівняльне правознавство 137–140.

Публічно-правовий дискурс дає змогу вийти за межі адміністративно-правової природи публічного адміністрування, узгодити різні наукові погляди на його зміст. Адже важливо виокремити загальні та особливі ознаки публічного адміністрування, розкрити дію різних правових режимів відповідно до інституційно-функціонального призначення органів державної влади, місцевого самоврядування. Публічне право дає змогу зосередитися на здійсненні соціального контролю за діяльністю органів державної влади, на процедурних особливостях надання адміністративних послуг, здійсненні адміністративної юрисдикційної діяльності.

У західній правовій традиції публічне адміністрування (public administration) розглядається як державне управління та загалом означає реалізацію відповідної політики урядами. Сучасне розуміння публічної політики полягає у тому, що в постіндустріальну епоху уряд, окрім виконання традиційних функцій щодо забезпечення миру і надання базових послуг, ініціює та визначає соціальні, економічні пріоритети, а також є найбільшим за масштабами і значенням підприємцем. Будь-яке соціально значуще питання життєдіяльності, яке стосується конкретної людини або суспільства загалом, люди вирішують за допомогою уряду. Сучасний уряд виконує більш значні як за обсягом, так і за важливістю завдання щодо планування, організації, координації, управління соціальними процесами³.

Державне управління в умовах постіндустріального та інформаційного суспільства набуло нових ознак, де визначальними є відповідальність уряду перед суспільством, звітність і прозорість, що загалом визначає новий рівень соціальної комунікації, зворотний вплив громадянського суспільства на дії, рішення уряду щодо вирішення загальносоціальних проблем. Участь громадянського суспільства в організації та здійсненні державного управління формує відчутні та якісні ознаки публічного адміністрування, чому сприяє також процес децентралізації влади, набуття більших повноважень органами влади місцевого та регіонального рівнів.

Варто погодитися з висловленою думкою про те, що публічний менеджмент у сучасних умовах набуває ознак управління соціальними цінностями, їх формуванням, підтримкою, захистом та реалізацією⁴. Публічне адміністрування в умовах інформаційного суспільства, окрім традиційних ознак державного управління, адміністративної юрисдикційної діяльності та надання адміністративних послуг через необхідні зворотні соціальні зв'язки урядування з усіма соціальними акторами, набуває тих публічних ознак, що стають визначальними для відповідних функцій держави, зокре-

³ B Chapman, F Mosher, E Page, Public administration (Encyclopedia Britannica, 18 Jul. 2024) <<https://www.britannica.com/topic/public-administration>> (accessed 09.08.2024).

⁴ J M Bryson, B C Crosby, L Bloomberg, 'Public value governance: Moving beyond traditional public administration and the new public management' [2014] 74(4) Public Administration Review 445–456 <https://doi.org/10.1111/puar.12238>

ма стосовно реалізації функції оборони, призначенням якої є забезпечення воєнної безпеки.

Водночас демократичний розвиток суспільства, заснований на повазі до права, на визнанні та упровадженні верховенства права як визначального принципу усіх соціальних комунікацій, на формуванні та функціонуванні держави як правової держави, передбачає надійне та системне вирішення завдань, що безпосередньо стосуються забезпечення національної безпеки і оборони. Національна безпека і оборона в демократичному суспільстві мають неодмінну соціальну цінність, що підлягає захисту правом і вимагає відповідного публічного управління, яким, по суті, і є засноване на праві публічне адміністрування. Важливо, що публічне адміністрування у сфері національної безпеки та публічне адміністрування у сфері оборони мають як спільні, так і відмінні ознаки. Вирішення цього питання залежить не стільки від теоретико-правових підходів стосовно розуміння національної безпеки і оборони як певних соціально-правових феноменів, скільки від формування і реалізації відповідної політики.

Державна політика забезпечення національної безпеки невіддільна від оборонної (воєнної) політики. Існуюча відмінність полягає в конкретизації предметної сфери діяльності, у суб'єктній (інституційній) складовій, у визначенні мети, якою для сфери оборони є воєнна безпека. Водночас воєнна безпека залишається провідним напрямом національної безпеки, а тому публічне адміністрування у сфері оборони, де метою будь-якої соціальної діяльності є досягнення воєнної безпеки, відповідає повною мірою потребам забезпечення національної безпеки.

Інший, важливий контекст цієї проблеми виявляється в розумінні змісту оборонної та воєнної політик сучасної держави⁵. Формальний зміст державної політики у сфері оборони та воєнної політики змушує орієнтуватися на визначення не стільки відмінних, скільки спільних ознак, таких, що можуть впливати на процес державного управління зокрема та на процес публічного адміністрування загалом.

Однак наскільки важливими є відмінні ознаки стосовно суб'єктів оборонної політики, перелік яких, як і перелік завдань, що вони вирішують, є більш широким, ніж перелік суб'єктів воєнної політики, наскільки впливає правовий режим військової служби, що стосується безпосередньо воєнної політики на процес формування політики у сфері оборони, та наскільки диверсифікованими є повноваження щодо формування та реалізації воєнної політики на відміну від державної політики у сфері оборони стосовно їх загальної оцінки – питання, які не можуть бути розкриті внаслідок звернення до формального змісту оборонної та воєнної політик.

⁵ П. Богуцький, 'Воєнна політика і система військової юстиції: синергія воєнної безпеки' [2022] 1 Наука і оборона 10–11.

Єдність політики у сфері оборони та воєнної політики як неодмінна ознака системності щодо забезпечення воєнної безпеки передбачає розглядати їхній зміст не відокремлено, що підтверджує висновок про необхідність перенесення центру уваги на спільні ознаки державної політики у сфері оборони та воєнної політики. Так, підготовка держави до відсічі збройної агресії, відсіч збройної агресії однаковою мірою стосуються формування і реалізації оборонної та воєнної політик, а існуюча відмінність полягає в інституційно-функціональній характеристиці діяльності певних суб'єктів публічного адміністрування (відповідно державного та військового управління).

Публічне адміністрування у сфері оборони передбачає діяльність держави як вирішального актора, від імені якого діють визначені Конституцією України та іншим законодавством державні інститути, що мають конкретні, законодавчо закріплені повноваження стосовно реалізації державою функції оборони. За цих обставин публічне адміністрування у сфері оборони можливо розглядати як державне управління. Водночас публічність державного управління у сфері оборони має аксіоматичний характер і стосується насамперед демократичного цивільного контролю за діяльністю суб'єктів сектору безпеки і оборони. Однак, незважаючи на це, публічність залишається хоча й важливою, аксіоматичною, але все ж вторинною ознакою адміністрування у сфері оборони.

Публічність не впливає на сутність діяльності стосовно формування та реалізації державою відповідної оборонної (воєнної) політики саме через її аксіоматичний, обов'язковий характер, не утворює відмінного від обов'язкових характеристик змісту такої діяльності, який полягає у формуванні та реалізації заходів щодо забезпечення воєнної безпеки. Монополія держави стосовно забезпечення воєнної безпеки як результат оборонної (воєнної) політики формує основоположні ознаки управління у цій сфері як державного управління, визначає природу та зміст усієї інституційної діяльності держави у сфері оборони.

Ще більш контрастними у характеристиці публічного адміністрування (державного управління) у сфері оборони є ознаки, що властиві військовому управлінню як особливій формі державного управління у сфері оборони з унікальними суб'єктами та процедурами, способами, засобами управління. Військовому управлінню притаманні особливі характеристики, на чому зосереджують увагу науковці⁶.

Процес державного управління у сфері оборони є складним за рахунок різнопланових завдань, які вирішують на шляху до забезпечення стану воєнної безпеки визначені законом державні інститути. Серед таких інститутів виокремлюється певна інституційна група суб'єктів, якими відповідно

⁶ С. Мельник, 'Військове управління в системі забезпечення національної безпеки' [2019] 38 Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція 40.

до законодавства є органи військового управління. Окрім органів військового управління, особливий статус має військове командування.

Системні ознаки публічного адміністрування (державного управління) у сфері оборони виявляються у тісному нерозривному взаємозв'язку діяльності усіх інститутів держави, що належать до сектору безпеки і оборони, – органів військового управління, інших державних органів. Адже така діяльність спрямовується на забезпечення обороноздатності держави, а звідси – воєнної безпеки. Обороздатність є універсальною категорією для визначення змісту публічного адміністрування (державного управління) у сфері оборони. Варто звернути увагу, що саме обороноздатність держави характеризує той рівень виконання державою функції оборони, який дає змогу забезпечити воєнну безпеку зокрема та національну безпеку загалом.

Саме тому публічне адміністрування у сфері оборони охоплює діяльність усіх інститутів держави, призначенням яких є формування та реалізація економічних, політичних, соціальних, інформаційних, наукових, науково-технічних, правових і воєнних заходів щодо підготовки держави до захисту та її захист від збройної агресії, збройного конфлікту.

Інституційно-функціональна характеристика публічного адміністрування у сфері оборони полягає не стільки в розмежуванні відповідно до призначення діяльності державних інститутів, які виконують передбачені законодавством функції щодо забезпечення обороноздатності держави, скільки у формуванні цілісної системи такої діяльності.

В організації публічного адміністрування у сфері оборони має вирішальне значення конкретизація функцій державних інститутів і встановлення чітких правил взаємодії, взаємозв'язку між такими інститутами, тобто формування певної системи, що має на меті забезпечення обороноздатності, досягнення стану воєнної безпеки.

Для публічного адміністрування у сфері оборони, у контексті забезпечення обороноздатності держави, важливе значення мають організаційно-правові заходи стосовно формування, діяльності та розвитку оборонно-промислового комплексу.

Публічне адміністрування (державне управління) оборонно-промисловим комплексом України утворює економічну та відповідну їй організаційно-правову основу публічного управління у сфері оборони держави. Оборонно-промисловий комплекс формує ресурсний (матеріально-технічний) базис забезпечення реалізації усіх заходів щодо забезпечення обороноздатності держави. За цих обставин стратегічне планування, програмування та розробка і виконання оборонного бюджету, як складові єдиної системи, передбачають спеціалізовану та конкретизовану метою забезпечення воєнної безпеки діяльність держави, визначених у секторі безпеки і оборони відповідних державних інститутів, а також підприємств та організацій.

Потрібно погодитися з висловленою вкрай актуальною для підготовки держави до захисту від агресії думкою, достовірність якої підтверджена практикою, про те, що:

В Україні назріла об'єктивна необхідність у створенні та функціонуванні системи стратегічного програмно-цільового управління, спеціальних підсистем правового, організаційного та інформаційного забезпечення, збору та обробки даних, які забезпечать необхідною інформацією і зведеними матеріалами різні рівні суб'єктів воєнно-економічного та соціально-економічного управління при прийнятті управлінських рішень з визначення перспектив розвитку держави і суспільства та зниження впливу суб'єктивних факторів у процесі підготовки, прийняття та реалізації цих рішень⁷.

Публічне адміністрування у сфері оборони, як певна система державного управління, передбачає єдність компонентів, що визначається телеологічною ознакою – забезпеченням воєнної безпеки.

Рівні системи публічного адміністрування у сфері оборони (стратегічний, оперативний, тактичний – відповідно до формування та реалізації завдань щодо забезпечення оборони; загальнодержавний, регіональний, місцевий (локальний) – відповідно до повноважень органів державної влади) напряму залежать від системи стратегічного програмно-цільового управління. Така система визначається державною політикою, набуває закріплення у законодавчих та інших нормативно-правових актах, що узгоджуються між собою за інституційно-функціональним призначенням стосовно досягнення мети – забезпечення воєнної безпеки.

На жаль, визнана як найбільш дієва для забезпечення обороноздатності держави система стратегічного планування, відповідного програмування та необхідного бюджетування, що утворює, по суті, пролегомени публічного управління (публічного адміністрування) у сфері оборони та насамперед в оборонно-промисловому комплексі держави, не стала домінантою у вирішенні завдань забезпечення воєнної безпеки України.

Ігнорування вимог системи публічного адміністрування у сфері оборони, заснованого на стратегічному плануванні, програмуванні, необхідному бюджетуванні, позначилось на формуванні та реалізації воєнної політики України та стало передумовою трагічних наслідків під час відсічі широкомасштабної агресії РФ на початковому етапі російського вторгнення у лютому 2022 р. Зміни, що відбулися надалі, хоча й вплинули позитивно на ефективність державного управління у сфері оборони, однак не набули системного характеру та на сьогодні не є незворотними для вирішення завдань забезпечення обороноздатності, а відтак – воєнної безпеки як мети публічного адміністрування у сфері оборони.

⁷ В Рижих, П. Богущий, 'Правові та організаційні засади формування державної політики у сфері оборонно-промислового комплексу України' [2020] 3 Наука і оборона 8–14.

Публічні ознаки військового управління є достатньо умовними для досягнення мети – забезпечення воєнної безпеки. Проте така умовність існує лише стосовно прийняття та забезпечення реалізації рішень військовим командуванням щодо використання сил і засобів у воєнних (бойових) діях. В інших випадках військове управління, діяльність військового командування є, безумовно, публічними, підпорядковуються загальним вимогам публічного адміністрування, розраховані на дію чіткої системи демократичного цивільного контролю за сектором безпеки і оборони загалом, за силами оборони та насамперед за реалізацією своїх повноважень військовим командуванням.

Важливо проводити жорстку лінію в розмежуванні публічних і непублічних ознак військового управління. Поширення стосовно військового управління загальних підходів, що використовуються в публічному адмініструванні, є неможливим унаслідок соціальної природи військової діяльності, що реалізується у підготовці сил оборони до захисту держави від воєнних загроз і безпосередньо захист суспільства, держави від воєнних загроз під час збройного конфлікту, від збройної агресії.

Правила, порядок дій сил оборони засновуються на чіткій організації щодо виконання плану оборони, щодо реальної оцінки воєнної ситуації, прийняття рішень в умовах збройного протистояння, застосування військових частин, підрозділів, використання озброєння, бойової техніки, планування та проведення військових операцій відповідно до замислу тощо.

Для військового управління важливе значення мають документи стратегічного планування. Стратегія національної безпеки⁸, Стратегія воєнної безпеки⁹, Стратегічний оборонний бюлетень¹⁰ характеризуються достатнім рівнем публічності, проте план оборони України, Зведений план територіальної оборони, які є необхідними для прийняття уповноваженим військовим командуванням рішень, закриті для загального доступу.

Якщо управлінський менеджмент у сфері оборони зорієнтований на розуміння та реалізацію оборонної або ж воєнної політики на основі спеціальної підготовки, отриманих знань та певного досвіду, то спеціалізація управлінської діяльності військового командування для здійснення військового управління передбачає поглиблені спеціальні знання, підготовку та досвід щодо участі у збройному конфлікті.

⁸ Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року “Про Стратегію національної безпеки України”: Указ Президента України від 14 вересня 2020 р. № 392/2020 <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text>> (дата звернення 14.08.2024).

⁹ Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25 березня 2021 року “Про Стратегію воєнної безпеки України”: Указ Президента України від 25 березня 2021 р. № 121/2021 <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/121/2021#Text>> (дата звернення 14.08.2024).

¹⁰ Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 20 серпня 2021 року “Про Стратегічний оборонний бюлетень України”: Указ Президента України від 17 вересня 2021 р. № 473/2021 <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/473/2021#n2>> (дата звернення 14.08.2024).

Військове управління засновується на спеціальному правовому режимі військової служби. Військове управління втрачає не лише сенс, а й зміст без відповідної військової підготовки, без знання особливостей військових відносин, без розуміння механізму прийняття та забезпечення реалізації рішень військовим командуванням, без сприйняття військового наказу як основи військового управління, без формування відповідної культури усіх суб'єктів, які проходять військову службу, віддають та виконують військові накази.

Іншою специфікою військового управління є планування та реалізація заходів внутрішньої служби у військових частинах, в окремих підрозділах, забезпечення гарнізонної служби, організація та несення спеціальних видів служб, у тому числі бойового чергування, вартової служби тощо.

Спеціальні ознаки військового управління демонструють загалом специфіку публічного адміністрування у сфері оборони, орієнтують на особливе ставлення до питань укомплектування сил оборони військовослужбовцями, призначення на військові посади, проходження військової служби на певних посадах, визначення функціональних ознак і повноважень військових службових осіб, військовослужбовців.

Правовий режим публічного адміністрування у сфері оборони, а ще більшою мірою правовий режим військового управління поєднує адміністративно-правові та військово-правові способи, нормативи і процедури правового регулювання, а з урахуванням предмета – системного комплексу військових і цивільно-військових відносин і мети правового регулювання – забезпечення воєнної безпеки зумовлює віднесення публічного адміністрування у сфері оборони до військово-адміністративного права. Дискурс стосовно належності військово-адміністративного права до системи адміністративного права¹¹ або ж до системи військового права¹² залишається науковою проблемою, що вирішується, у тому числі на основі прагматичного підходу з урахуванням телеологічних ознак публічного адміністрування у сфері оборони.

Адміністративні послуги у змісті публічного адміністрування у сфері оборони утворюють окремий правовий інститут, де вирішуються питання щодо виконання військовозобов'язаними військового обов'язку, вирішення важливих проблем соціального захисту військовослужбовців тощо. Проте адміністративні послуги, незважаючи на свою актуальність та виключно соціальну природу, є похідними від призначення публічного адміністрування у сфері оборони – забезпечення воєнної безпеки.

Необхідною складовою публічного адміністрування у сфері оборони, військового управління є соціальний та правовий захист військовослужбовців. Без якісного вирішення питань, що стосуються соціального захисту військовослужбовців, членів їхніх сімей, неможливо здійснювати ефективний

¹¹ П. Діхтєвський (заг ред), Адміністративне право України: підручник (2023) 271–294.

¹² J. Zhou, *Fundamentals of Military Law. A Chinese Perspective* (Springer 2019) 127–207.

управлінський вплив на вирішення завдань оборони, забезпечення воєнної безпеки.

Публічне адміністрування у сфері оборони передбачає високий рівень правопорядку, який з урахуванням військової складової має ознаки військового правопорядку. Адміністративна юрисдикційна діяльність у процесі публічного адміністрування у сфері оборони спрямовується на підтримання військової дисципліни та правопорядку у силах оборони, що є необхідною умовою ефективності сектору безпеки і оборони у забезпеченні національної безпеки загалом та воєнної безпеки зокрема.

Адміністративна юрисдикційна діяльність публічного адміністрування у сфері оборони є неодмінною складовою діяльності системи військової юстиції¹³. На практиці забезпечення гарантій прав, законних інтересів військовослужбовців поєднується з виконанням військовослужбовцями обов'язків військової служби. У зв'язку з цим ціннісний аспект системи військової юстиції стосовно підтримання військового правопорядку та військової дисципліни має особливе значення для публічного адміністрування у сфері оборони та насамперед для реалізації завдань військового управління. Система військової юстиції синхронізує свою дію з публічним адмініструванням у сфері оборони для досягнення спільної мети – забезпечення воєнної безпеки.

Висновки. Публічне адміністрування у сфері оборони України має особливі ознаки, що визначаються телеологічним призначенням – забезпеченням воєнної безпеки. Зміст публічного адміністрування у сфері оборони є залежним від його мети – воєнної безпеки. Публічне адміністрування у сфері оборони України необхідно розглядати як певну систему державного управління, складовою якої є військове управління. Публічність має вторинне значення для військового управління, проте залишається важливим для забезпечення реалізації принципу верховенства права, здійснення ефективного демократичного цивільного контролю за сектором безпеки і оборони. Публічне адміністрування у сфері оборони здійснюється з урахуванням важливості вирішення питань соціального і правового захисту військовослужбовців, членів їхніх сімей, що є передумовою ефективності управлінської діяльності у сфері оборони та досягнення її мети. Якісні ознаки військового управління і загалом публічного адміністрування у сфері оборони України є залежними від підтримання військового правопорядку, що потребує формування та ефективного функціонування системи військової юстиції.

¹³ В. Пилипчук, П. Богущкий, М. Беланюк, 'Проблеми становлення системи військової юстиції України' [2024] 2 Вісник Національної академії правових наук України 95–113.

REFERENCES

Authored books

1. Zhou J, *Fundamentals of Military Law. A Chinese Perspective* (Springer 2019).

Edited books

2. Dikhtievskiy P (zah red), *Administratyvne pravo Ukrainy: pidruchnyk* (2023).

Journal articles

3. Bryson J M, Crosby B C, Bloomberg L, 'Public value governance: Moving beyond traditional public administration and the new public management' [2014] 74(4) *Public Administration Review* 445–456. <https://doi.org/10.1111/puar.12238>
4. Bohutskiy P, 'Voienna polityka i systema viiskovoi yustytzii: synerhiia voiennoi bezpeky' [2022] 1 *Nauka i oborona* 10–11.
5. Bulkat M, 'Poniattia derzhavnoho administruvannya: teoretyko-pravovyi aspekt' [2022] 8 *Pravo Ukrainy* 157–169.
6. Melnyk S, 'Viiskove upravlinnia v systemi zabezpechennia natsionalnoi bezpeky' [2019] 38 *Naukovi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Ser.: Yurysprudentsiia* 40.
7. Pylypchuk V, Bohutskiy P, Belaniuk M, 'Problemy stanovlennia systemy viiskovoi yustytzii Ukrainy' [2024] 2 *Visnyk Natsionalnoi akademii pravovykh nauk Ukrainy* 95–113.
8. Ryzhykh V, Bohutskiy P, 'Pravovi ta orhanizatsiini zasady formuvannia derzhavnoi polityky u sferi oboronno-promyslovoho kompleksu Ukrainy' [2020] 3 *Nauka i oborona* 8–14.
9. Zhukova Ye, 'Publichne administruvannya ta derzhavne upravlinnia: osoblyvosti spivvidnoshennia' [2022] 2 *Analychno-porivnialne pravoznavstvo* 137–140.

Websites

10. Chapman B, Mosher F, Page E, Public administration (Encyclopedia Britannica, 18 Jul. 2024) <<https://www.britannica.com/topic/public-administration>> (accessed 09.08.2024).

Pavlo Bohutskiy

PUBLIC ADMINISTRATION IN THE DEFENCE SPHERE OF UKRAINE:
TELEOLOGY OF MILITARY SECURITY

ABSTRACT. The problem of public administration in the defence sphere and the areas of its solution in modern jurisprudence are multidimensional in nature. The social and legal components of public administration determine the content of activities related to the management of social processes on the basis of law and in accordance with the rules and procedures established by law and procedures.

Public administration, in the context of the information society, in addition to the traditional features of public governance, administrative jurisdictional activities and the provision of administrative services through the necessary feedback social relations of government with all social actors, acquires public features that become crucial for the relevant functions of the state, including the implementation of the defence function, the purpose of which is to ensure military security.

The purpose of the article is to establish the dependence of public administration in the defence sphere on military security, to reveal in the content of public administration the specific features of public governance in the defence and military governance with regard to the formation and operation of a complex systemic process of their impact on the State's defence capability and military security.

Democratic development of society based on respect for law, recognition and implementation of the rule of law as a defining principle of all social communications, formation and functioning of the State as a state of law, provides for reliable and systematic solution of tasks directly related to national security and defence.

ПРАВО УКРАЇНИ • 2024 • № 8 • 71-82

Павло Богуцький

National security and defence in a democratic society have an inherent social value that is protected by law and requires appropriate public governance, which is public administration based on law.

It is important that public administration in the field of national security and public administration in the defence sphere have both common and distinctive features. The solution to this issue depends not so much on theoretical and legal approaches to understanding national security and defence as certain social and legal phenomena, but on the formation and implementation of the relevant policy.

Military security remains the leading area of national security, and therefore public administration in the defence sector, where the goal of any social activity is to achieve military security, fully meets the needs of national security.

Another important context of this problem is found in understanding the content of defence and military policies of the modern state. The formal content of the State policy in the field of defence and military policy makes it necessary to focus on identifying common features that may affect the process of public governance in the defence sphere in particular and the process of public administration in general.

KEYWORDS: public administration; public governance; military governance; national security; military security; defence capability.